

то, а не за субйективно отражаване. Че и тоя процесъ за психолога и гносеолога не е нѣщо строго субйективно, — това за случая не важи, тъй като въ тая смисълъ всѣко човѣшко дѣяние е субйективно (родово-субйективно, а не видово или индивидуално-субйективно, каквото е — и трѣбва да бѣде — художественото творчество). Но именно за да съхрани настроението, необходимо за неговото творчество, учителтъ има нужда, освѣнъ отъ множество лични качества, и отъ нѣколко външни условия, които прѣко влияятъ върху негова мирогледъ (— или, ако щете, неговото социално чувство и чувство за отношението между негова идеенъ миръ и факторитѣ въ живота) и, слѣдователно, иматъ непосредствено значение за онова, което пѣмцитѣ наричатъ *Arbeitsfreudigkeit* („радостъ въвъ и отъ работата“ — дѣерадостъ). Общество-то — цѣлата съвокупность на външни, социално-политически условия — убива това чувство въ учителитѣ, а учителитѣ отъ своя страна го умъртвяватъ — или не оставятъ да поникне въ ученицитѣ. А на безброй млади учители, въ началото на тѣхната кариера, това чувство е пълнѣло душитѣ. Едни сж го донесли отъ чужбина, други сж го съхранили въ гърдитѣ си и въ нашата срѣда, често отъ съприкосновение съ единъ единственъ учителъ отъ цѣлото пълчище студени, механизирани даскали, а често и въпрѣки училището. Но, като изключимъ непоправимитѣ идеалисти, както и роденитѣ за учители и щастливитѣ уравнивъсени натурн, които не сж ни идеалисти, ни материалисти, а хора, — всички други (т. е. неизброимото множество глиненни натурн, отъ които животътъ може всичко да направи) сж изгубили радостта отъ работата безвъзвратно и сж я замѣстили съ... ходене